

ψεν ὕστερον ὁ Γοίθιος «πλὴν τοῦ Σκιασπῆρου καὶ τοῦ Σπινόζα, οὐδεὶς ἕτερος τῶν θνητῶν ἐπέδρασεν ἐπὶ τὴν διάνοιάν μου αἰσιώτερον ἢ ὁ Λινναῖος».

*II

ΜΟΡΜΟΝΩΝ ΕΘΙΜΑ

Πρὸ μικροῦ ἐξεδόθη ἐν Λονδίῳ αὐτοβιογραφία κυρίας τινὸς Stenhouse, ἣτις διεβίωσεν ἐπὶ μακρὰ ἔτη παρὰ τοῖς Μορμόνοις μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς, κατέχοντος ἐπίσημον ἐν αὐτοῖς θέσιν. Ἐν τῇ αὐτοβιογραφίᾳ αὐτῆ ἡ εἰρημὴ κυρία Stenhouse διηγεῖται πρὸς πολλοὺς ἄλλους περὶ τῶν παρὰ Μορμόνοις ἰσχυρότων ἐθίμων καὶ τὰ περιέργα ταῦτα. Ἡ κυρία Stenhouse εἶχε γεννηθῆ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀνατραφῆ ἵνα γείνη παιδαγωγός, ὡς τοιαύτη δὲ καὶ διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἐν Γαλλίᾳ παρὰ τινι οἰκογενεῖᾳ. Ἐπανελθοῦσα ποτὲ κατὰ τὰς ἐορτὰς εἰς τὴν οἰκογένειάν της, ἐνόησεν ἐκπληκτος, ὅτι οἱ γονεῖς αὐτῆς ἠσπάσθησαν τὴν μορμονικὴν θρησκείαν, εἰς ἣν μετ' οὐ πολὺ προσηλυτίσθη καὶ αὐτῆ, κατηχηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μορμόνου ἱερέως Stenhouse, ὃν κατόπιν καὶ ἐνυμφεύθη. Ὀλίγον μετὰ τὸν γάμον ὁ σύζυγος αὐτῆς ἀπεστάλη ἐπὶ σκοπῶ προσηλυτισμοῦ εἰς Ἰταλίαν, ἀλλ' ἡ ἀποστολὴ αὐτῆ ἀπέτυχε καθ' ὁλοκληρίαν, διότι οὐδεὶς Ἰταλὸς ἐδείχθη πρόθυμος νὰ ἀσπασθῆ τὸ νέον θρήσκειμα. Μετὰ φρενὸν καὶ πλήρη κινδύνων πλοῦν διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ ἐπὶ μορμονικοῦ πλοίου, καθ' ὃν ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα αὐτῆ τε, ὁ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα της, κατέπλευσαν τέλος εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἡ κυρία Stenhouse ἦτο λίαν βεβήυμος, ἀλλ' οὔτε νὰ ἐκφράσῃ τὴν καταθλίβουσαν αὐτὴν δυσθυμίαν ἠδύνατο, διότι, κατὰ τὰ παρὰ Μορμόνοις ἰσχυόντα, αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἔχωσιν ἰδίας ἰδέας καὶ αἰσθήματα, καὶ ἐν γένει νὰ φρονῶσιν ἄλλα παρ' ὅσα ὁ ἀνὴρ διδάσκει αὐτάς. Μετὰ μακροτάτην καὶ κοπιωδεστάτην ὁδοπορίαν δι' εὐρυτάτης πεδιάδος, ἣν διήνυσαν ἄλλοτε μὲν πεζοί, ἄλλοτε δ' ἐφ' ἀμάξης, ἔφθασε τέλος ἡ οἰκογένεια εἰς τὸ μορμονικὸν ἔδαφος, ταχέως δ' ἐπέστη ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ κατοικία οὐδαμῶς ἦτο ὅσον ἐφαντάζοντο εὐχάριστος. Μετὰ πολλοῦ κόπου ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι στενοχωρὸν τι καὶ ἀφιλόξενον οἶκημα, παντελὲς δ' ὑπῆρχεν ἑλλειψίς καὶ τῶν κοινοτέρων πραγμάτων, ἅτινα καθιστῶσιν ἄνετον τὸν βίον, ἡ δὲ κυρία Stenhouse βεβαιῶσεν ὅτι εἶνε ἐντελῶς πεπεισμένη ὅτι πολλὰ τῶν γυναικῶν ἐπιτρέπουσιν εἰς τοὺς ἀνδρας αὐτῶν νὰ λάβωσι καὶ ἄλλας γυναῖκας, ὅπως βοηθῶνται ὑπ' αὐτῶν εἰς τὰ οἰκιακά των καθήκοντα. Ἐν ἀρχῇ ἡ οἰκογένεια Stenhouse εὐρέθη ἐν ἀπορίᾳ τίνι τρόπῳ νὰ πορισθῆ τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὅπως δὲ συντελέσῃ εἰς τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενεῖας καὶ ἡ κυρία Stenhouse καθήρησε κατὰστημά τι, ἐν ᾧ ἐπώλει εἶδη τοῦ καλλοπισμοῦ, οὕτω δὲ ἤλθεν εἰς στενὴν συνάφειαν πρὸς τὰς γυναῖκας τῶν

Μορμόνων, πολλῶν τῶν ὁποίων εἴλκυσε μετὰ μικρὸν τὴν ἐμπιστοσύνην. Ἐπὶ πέντε ἔτη ὁ Stenhouse ἀντέστη εἰς πάσας τὰς γενομένας αὐτῷ παραστάσεις νὰ λάβῃ καὶ δευτέραν γυναῖκα, καὶ τοι παρὰ τῶν ἱερωμένων μάλιστα τῆς αἰρέσεως ταύτης ἀπαιτεῖται, ὅπως ἔχωσι τρεῖς ποῦλάχιστον γυναῖκας, διότι πᾶσα ἐκ τούτων παρέκθασις θεωρεῖται ὡς ἀπάθουσα ὅλως εἰς τὰς ἐντολάς τῆς θρησκείας. Τέλος ὅμως ἐνέδωκεν, ἐννοήσας ὅτι καθήκον αὐτοῦ ἦτο νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας, καὶ αὐτῆ δὲ ἡ σύζυγός του, ὅσον ὀδυνηρὰ καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀπόφασις αὐτῆ τοῦ ἀνδρός της, κατεπίσθη νὰ συναίνεσῃ ὅπως ὁ σύζυγός της ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀβραάμ. καὶ τῶν ἄλλων τῆς παλαιᾶς Γραφῆς ἡρώων, οὓς οἱ Μορμόνοι ὡς πρότυπα τελειότητος προθυμοῦνται ἐν πᾶσι νὰ μιμοῦνται. Οἱ Μορμόνοι ἀναφέρουσι κατὰ προτίμησιν ἐκεῖνα τῆς Γραφῆς τὰ χωρία, ἐν οἷς ὁ Κύριος διατάσσει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ νὰ λαμβάνωσι πολλὰς γυναῖκας ὅπως πληθύνεται τὸ γένος τοῦ Ἰσραὴλ, ἐν πάσῃ δὲ περιστάσει ἔχουσι διὰ στόματος τὴν διαγωγὴν τῆς Σάρρας ἀπέναντι τῆς Ἄγαρ καὶ τοῦ Ἀβραάμ. Ἐχουσι δὲ πάντοτε πρὸς τοὺς ἀλλοθρήσκους, οὓς ἀποκαλοῦσιν αἰρετικούς, πρόχειρον διαιολόγησιν τῆς πολυγαμίας, ὅτι τοὺς κατόπιν γάμους συνάπτουσι μόνον τῇ συναίνεσει τῆς πρώτης γυναικός. Περὶ τούτου ἡ κυρία Stenhouse γράφει τὰ ἐξῆς: «Εἶνε καθαρὰ ἀνοησία τὸ νὰ ἰσχυρίζεται τις ὅτι δύναται ἡ γυνὴ νὰ ἀρνηθῆ τὴν συναίνεσίν της, καὶ ἐμπαιγμὸς ἐκ μέρους τῶν ἀνδρῶν, ὅταν ζητῶσι τὴν συναίνεσιν ταύτην» διότι γνωρίζουσι καλῶς ὅτι οὐδέποτε θὰ τολμήσῃ γυνὴ τις νὰ ἀντιστῆ εἰς τοιαύτην αὐτῶν αἴτησιν. Πάντες ἐννοοῦσι κάλλιστα ὅτι ἡ αἴτησις τῆς συναίνεσεως εἶνε καθαρὰ χλευσὴ. Οὐδεὶς γάμος συνάπτεται ἄνευ ἐπινεύσεως τοῦ προφήτου, ἀπαξ δὲ ταύτης ἀπαγγελθείσης, ἡ ἀρνησις τῆς πρώτης γυναικός, τῶν γονέων ἢ καὶ αὐτῆς τῆς νεάνιδος, ἣν ζητεῖ νὰ νυμφευθῆ ὁ ἀνὴρ, οὐδεμίαν ἔχει ἰσχύον». Ἐκ τῶν ἀνδρῶν οἱ ἔχοντες τὰ μέσα συντηροῦσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν εἰς διαφόρους οἰκίας, τούτου δ' ἕνεκα δὲν ἔχουσι μόνιμον οἰκογενειακὴν ἐστίαν, ἀλλὰ μόνον οἰκήματα διανυκτερεύσεως· ἄλλοι διατηροῦσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν στέγην, καὶ ἄλλοι διαίρουσι τὴν οἰκίαν χάριν τῶν γυναικῶν εἰς χωρίσματα. Ἐὰν γυνὴ τις γηράσῃ καὶ γνωρίζῃ καλῶς τὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ οἴκου, τοιαῦτα δ' εἰσὶ μάλιστα αἱ εἰς τὰς ἐξοχὰς κατοικοῦσαι, δύναται κάλλιστα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν οἴκου τινός, ἢ, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παιδιὰ ἀνεπτυγμένα, νὰ ἐπιστατήσῃ ἀξιόλογα εἰς τὴν καλλιέργειαν κτήματός τινος. Τότε δὲ προμηθεύει εἰς τὰς νεωτέρας, τὰς εἰς τὰς πόλεις ζώσας γυναῖκας, βούτυρον, τυρὸν, λαχανικὰ κτλ. Οὔτε δὲ τὰ διαζύγια εἶνε δύσκολα παρὰ τοῖς Μορμόνοις· ἀντὶ

ὄρισμένης πληρωμῆς δέκα δολλαρίων δύναται τις νὰ ἐπιτύχη τὴν συναίνεσιν τοῦ Προφήτου εἰς διαζύγιον. *Κ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὅτε ὁ Léon Gozlan ἦτο πρόεδρος τῆς «Ἐταιρίας τῶν Λογίων», ὁσάκις τῷ ἐγένετο ἀντίρρησης τις, εἶδεν τὴν παραίτησίν του· ἀλλ' οἱ συνάδελφοί του, οἵτινες τὸν ἠγάπων σφόδρα, κατόρθωσαν μετ' ὀλίγον καὶ τὸν ἐπεισαν ν' ἀποσύρῃ τὴν παραίτησίν του.

Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν ἐξῆς ἀστεισμὸν — ἄκακρον ἴσως καὶ ἄτοπον — κατὰ τὴν κηδεῖαν του.

— Δὲν ἀπέθανεν, εἶπέ τις· ἔδωκε τὴν παραίτησίν του ἀπὸ τῆς ζωῆς.

— Ἀλλοίμονον! ὑπέλαβεν εἰς τῶν παρεστῶτων, εἶνε ἡ μόνη παραίτησις, τὴν ὁποῖαν δὲν θὰ δυναθῆ ποτε ν' ἀποσύρῃ.

*
* *

Εἰς γεῦμα, ὅπου ἐπερίμεναν δύο προσκεκλημένους βραδύνακτας, ὁ οἰκοδεσπότης ἠρώτησέ τινα τῶν προσκεκλημένων, οἵτινες ἦσαν παρόντες, ἐὰν δὲν ἐνόμιζεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Αὐτῆς τῆς ιδέας εἶμαι καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καθ' ὅσον τρώγοντες μὲν θὰ τοὺς περιμεινῶμεν, περιμενόντες ὅμως αὐτοὺς δὲν θὰ φάγωμεν.

*
* *

Κατέκρινον πατέρα τινὰ ὅτι νυμφεύει τὸν υἱὸν του παραπολὺ νέον ἀκόμη.

— Περιμένετε, τοῦ ἔλεγον, νὰ γείνη ὀλίγον φρονιμώτερος.

— Ἄ, μάλιστα! καὶ πιστεύετε ὅτι θὰ θελήσῃ τότε;

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὁ βίος εἶνε καρθάνιον διερχόμενον τὴν ἔρημον τῆς Σαχάρας. Ἐνιαχοῦ ἀπαντᾷ καὶ ὀάσεις, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν εἶνε πεπωμένον νὰ ἐγκαταμείνῃς.

* * * Ὁ εὐεργέτης εἶνε τύραννος ἔχων ἐξουσίαν ἱερὰν καὶ ἀπαρβατίστον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

«Ὁ Buloz, ὁ πολὺς τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων» διευθυντής, ἦτο, ὡς γνωστὸν, ἀδυσώπητος καὶ ἄκαμπτος, προκειμένου περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς παρουσιαζομένης εἰς αὐτὸν ὕλης διὰ τὸ περιοδικὸν του, καὶ πολλάκις κατέκρινον αὐτὸν ἐπὶ ἐλλείψει κρίσεως, ἐνῶ πράγματι εἶχεν ἐπιδείξει δξυδερκείαν. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν συγγραφεὺς τις, ἕνεκα σφοδρᾶς πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ μεγάλου περιοδικοῦ διενέξεως, ἀπεχωρίσθη αὐτοῦ

πλήρης ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως, καὶ μετέβη κατ' εὐθείαν εἰς ἐντάμωσιν διασῆμου τινὸς ἐκδότου. Ἄμα ἰδὼν αὐτὸν, ὡς ἐξ ἐφόδου ἀρχίζει· «Διατί δὲν ἀποφασίζεις νὰ ἰδρύσῃς ἐν περιοδικῷ; νὰ ἀνταγωνισθῆς μετὰ τὴν «Ἐπιθεωρήσιν τῶν Δύο Κόσμων;» Συγγραφεὺς ἔχεις ὕσους θέλης νὰ σοῦ γράφουν· μυθιστοριογράφους, ἱστορικούς, ποιητὰς, φιλοσόφους, περιηγητὰς, οἰκονομολόγους, λεγεῶν ἄξι εὐκαταφρόνητον διὰ νὰ συνάψῃς τὴν μάχην μετὰ τὸν Buloz καὶ τὸν νικήσῃς». Ὁ ἐκδότης ἤκουε τὸν πρὸς αὐτὸν ὀμιλοῦντα, ὅστις ἐξηκολούθησε λέγων· «Ἡ μόνη δυσκολία εἶνε νὰ εὐρηθῇ ἓνα ἱκανὸν διευθυντὴν· πρέπει νὰ ἀνακαλύψῃς κἀνένα ἄνθρωπον, ὅστις νὰ ἀφοσιωθῇ ὀλοψύχως εἰς τὸ περιοδικὸν, νὰ εἰμπορῇ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὰς παρακλήσεις οἰουδήποτε, νὰ μὴ λαμβάνῃ ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὰς προσωπικὰς φιλοδοξίας, καὶ συνάμα νὰ ἔχῃ ἀρροῦσταν νοημοσύνην ὅπως προκαλῆ τὰς ἐργασίας, ὑποδεικνύῃ τὰ ἄξια νὰ δημοσιευθῶσιν, ἐπανορθῇ τὰ ἐσφαλμένα, ὅστις ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ εἶνε ἡ ψυχὴ καὶ ἡ δύναμις τοῦ περιοδικοῦ». — Ὁ συγγραφεὺς εἶχεν ὀμιλήσει μετὰ εὐλικρινείας καὶ θερμότητος. Ἀλλ' ὁ ἐκδότης, ἄνθρωπος πνευματώδης, ἤρχισε νὰ γελά καὶ ἀπεκρίθη· «Ἐνα μόνον ἄνθρωπον γνωρίζω, ὅστις ἔχει ὅλα αὐτὰ τὰ προτερήματα· καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ Buloz». Οὕτω τὸ σχέδιον ἔμεινεν ἕως ἐκεῖ, τὸ δὲ περιοδικὸν, τὸ μέλλον νὰ διαγωνισθῇ πρὸς τὴν «Ἐπιθεωρήσιν τῶν Δύο Κόσμων», ἐτάφη πρὶν ἀκόμη ἴδῃ τὸ φῶς.

«Ἐν Λονδίῳ ὑπάρχει ἑταιρία κυριῶν ἐκ τῆς ἀνωτέρας τάξεως, ἥτις ἀποστέλλει ἄνθη εἰς ὅλα τὰ νοσοκομεῖα τῆς μεγαλοπόλεως. Ἐπενεργοῦσι δὲ σωτηρίως τὰ ἄνθη ταῦτα εἰς τοὺς πάσχοντας, διότι ἡ θεὰ τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν πρασίνων φύλλων τῶν διασκεδάξει τοῦλάχιστον ἐπὶ τινὰς σιγμὰς τὰς ὀδύνας των.

«Ἀμαξηλάτης ὀδηγῶν Γάσκωνα ἐκηλίδωσε διὰ τῶν τροχῶν ἓνα διαβάτην, ὅστις ἀνεχαίτισε τοὺς ἵππους καὶ ἐμαστίγωσε τὸν ἀμαξηλάτην. — «Κάμετε γρήγορα, ἐφώνησεν ὁ Γάσκων, ἐξαγαγὼν τὴν κεφαλὴν του ἐκ τῆς θυρίδος, ἔχω τὸ ὄχημα μετὰ τὴν ὄραν». Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Πολλάκις ἀπὸ διαφόρους αἰτίαις, μάλιστα δὲ ἀπὸ μακρὰν ἀγρυπνίαν, ἐπέρχεται ἐρεθισμὸς καὶ κάματος τῶν ὀφθαλμῶν.

Τὴν πάθεισιν ταύτην δύναται τις νὰ θεραπεύσῃ εὐκόλως, νίπτων δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τείου γλιαροῦ, μὴ περιέχοντος σάκχαριν. Διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἀπλοῦ τούτου μέσου ὁ πόνος καταπαύει, ἡ ἐξοίδησις τῶν βλεφάρων διαλύεται, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἀνακτᾷ τὴν προτέραν του ζωηρότητα καὶ λάμψιν.